

Z OBSAHU	Církev: Kristovo tělo. Katecheze papeže Františka	04
	Teror v Pákistánu	08
	Pohled na liturgii: Nepřizpůsobovat se světu	10
	Jak se daří dětem ve světě měnící se rodiny? Rozhovor s Laurou Lippmanovou	13

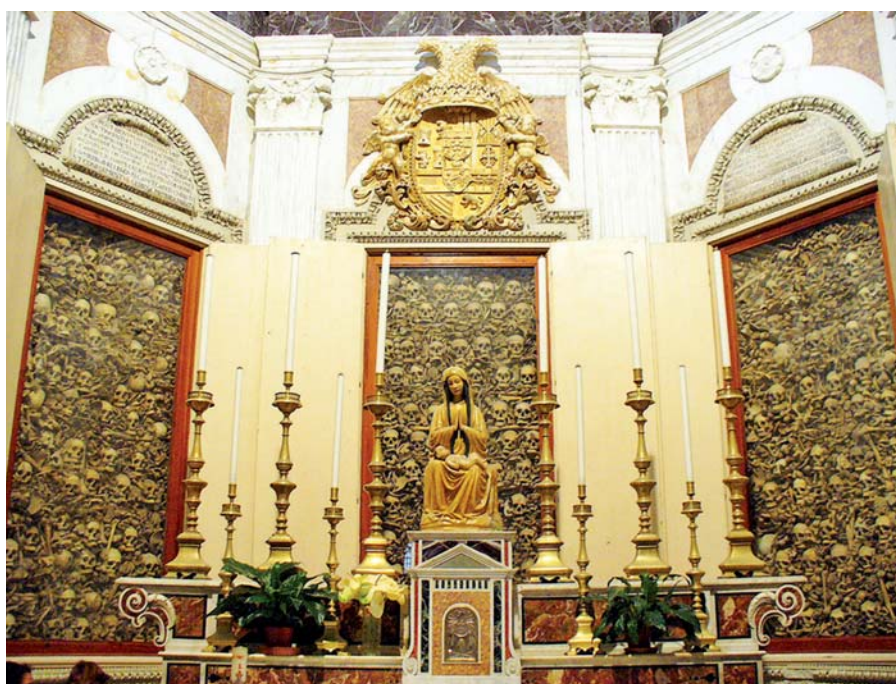
TRADICE OTCŮ

Z výkladu žalmů svatého biskupa Augustina (354–430)

*On zemi soudí spravedlivě, on ve své pravdě a věrnosti národy řídí. Co je to spravedlnost a co je pravda? U soudu Pán shromáždí své vyvolené kolem sebe, a ostatní od sebe oddělí: jedny postaví po pravici, druhé po levici. Co je spravedlivější a pravdivější, než že nemohou od soudce čekat milosrdenství ti, kteří před příchodem soudce sami nechtěli milosrdenství prokazovat. Naopak ti, kteří se snažili být milosrdní, budou souzeni milosrdně. Těm po pravici bude řečeno: *Pojďte, požehnaní mého Otce, přijměte jako úděl království, které je pro vás připravené od založení světa. Neboť jsem měl hlad, a dali jste mi jíst, měl jsem žízeň, a dali jste mi napít a tak dále.**

Co se naopak vyčítá těm na levici? Že nechtěli prokazovat milosrdenství. A kam půjdou? *Jděte do věčného ohně.* Tato hrozná zpráva vyvolá velký nářek. Co však k tomu říká jiný žalm? *Ve věčné paměti bude spravedlivý; nemusí se obávat zlé zprávy.* Jaké zlé zprávy? *Jděte do věčného ohně, který je připraven pro ďábla a jeho anděly.* Kdo se bude radovat z dobré zprávy, nebude se bát zprávy zlé. To je přece spravedlnost, to je pravda.

Copak proto, že ty jsi nespravedlivý, přestane být soudce spravedlivý? Nebo proto, že ty jsi lhář, přestane být pravda pravdou? Chceš-li však u soudce nalézt milosrdenství, buď milosrdný. Odpusť, jestliže někdo něco spáchal proti tobě, dávěj z toho, čeho máš dostatek. Komu vlastně patřilo, z čeho dáváš? Přece jemu! Kdybys dával ze svého, byla by to štědrost. Protože však dáváš z jeho, jenom vracíš. *Máš něco, co bys nebyl dostal?* Dary Bohu nejmilejší jsou: milosrdenství, pokora, upřímná kajičnost, pokoj, láska. Ty přinášíme, a můžeme bezpečně očekávat příchod soudce, který *zemi soudí spravedlivě, on ve své věrnosti národy řídí.*

Kaple mučedníků v Otrantu. Foto: Flickr/Laurent Massopier/loioleg (CC BY 2.0)

Jako by šlo o něco nového

Celý svět je v posledních týdnech rozhořčen útlakem křesťanů pod nadvládou Islámského státu. Tisíce křesťanů byly v posledních měsících zabity v Sýrii a Iráku, ženy a děti jsou prodávány do otroctví a sexuálně zotročovány. Svět se tváří, jako by šlo o něco nového. Přitom útlak a pronásledování křesťanů v islámských zemích není věcí novodobou, ale starou již několik staletí.

Křesťané jsou podle ortodoxního islámského práva lidmi druhé kategorie, vystaveni přísným regulím a zákazům. Je jim zakázáno kázat evangelium pod hrozbou trestu smrti a třeba i v trestním právu nemají právo svědčit proti muslimům.

Evropa se tváří, jako by útlak křesťanů byl „novinkou“, s kterou přišel Islámský stát. Křesťané jsou přitom utlačováni například v Egyptě a Súdánu a v Saúdské

Arábii jim hrozí i smrt. Je pokrytecké být rozhořčen kvůli Islámskému státu a ignorovat útlak v jiných oblastech.

Aby schizofrenii nebyl konec, tak například naše česká vláda tvrdí, že sice chce obětem Islámského státu pomoci, ale zároveň je odmítá přijmout, byť dočasně, na našem území. Přitom rozumná strategie kombinující pomoc pronásledovaným křesťanům s jejich přesídlením k nám by mohla pomoci i nám s řešením populačního propadu a pomohlo by to i našim církvím. Mohli bychom tak pronásledovaným křesťanům nejen zachránit život, ale také jim umožnit novou existenci ve svobodě a bezpečí.

Již dnes totiž mnozí kněží přiznávají, že v některých farnostech je propad věřících takový, že reálně hrozí uzavření

Dokončení na str. 2

Asia Bibi. Foto: <http://www.persecutionblog.com>

Křesťanští aktivisté žádají soud, aby urychleně napravil nespravedlnost v případě Asie Bibi

Křesťanští představitelé a aktivisté z celého světa apelují na pákistánský nejvyšší soud, aby urychlil projednání případu Asie Bibi poté, co odvolací soud minulý týden potvrdil rozsudek smrti pro tuto křesťanskou matku pěti dětí. Organizace Christian Solidarity Worldwide (CSW), která rozsudek napadla, vyzvala pákistánské úřady, aby zajistily bezpečnost Asie Bibi, protože jí ve vězení hrozí smrt.

Jen v letošním roce odvolací soud pětkrát změnil termín projednávání případu. Islámské fundamentalistické skupiny vyhrožovaly členům soudního senátu i týmu, který brání Asiu Bibi.

Asia Bibi byla zatčena 19. června 2009 a v listopadu 2010 odsouzena soudem nižší instance na základě vykonstruovaného obvinění k trestu smrti. Od té doby je z bezpečnostních důvodů umístěna na samotce a stala se symbolem boje proti zákonu o rouhání.

Islámští extremisté zabili paňdžábského guvernéra, muslima Salmana Taseera, a federálního ministra pro menšiny, katolíka Shabhaze Bhattiho, protože vystupovali na její obranu. Při několika příležitostech pákistánští křesťané vyhlásili dny půstu a modlitby s účastí muslimů a požadovali její propuštění.

Podle ředitele CSW Andyho Dippera je odsouzení Asie Bibi tragickou připomínkou pokračujícího zneužívání nefunkčního zákona o rouhání a zásadních nedostatků v pákistánské justici. „Jedinou nadějí na spravedlnost pro Asiu Bibi je to, že případ bude projednán u nejvyššího soudu. Vyzýváme soudce Nasirula Mulka, aby projednal záležitost Asie Bibi s krajní naléhavostí a zajistil její bezpečnost.“

Asia News

Dokončení ze str. 1

kostelů a farností. Kdyby se do projektu pomoci a přesídlení pronásledovaných křesťanů zapojila i Církev, mohla by tak získat využití pro některé opuštěné a vybydlené objekty a zároveň i pro vymírající farnosti.

Vyvstává tu však otázka, zdali by se takový projekt nestal terčem útoků multikulturalistů a bojovníků proti údajné diskriminaci, kteří ale za onu diskriminaci označují pomoc křesťanům, snaží se nutit evropské křesťany, aby se na pomoc svým souvěrcům nezaměřovali a aby jí místo toto poskytli lidem, mezi kterými jsou mnohdy i ti, kdo křesťany v jejich domovině vraždili a olupovali. Inu, to je ten dnešní „vyspělý“ svět, kdy oběť má mnohdy méně práv než pachatel.

Na ukázkou bych rád upozornil na skandál v sousedním Německu, kde muslimští přistěhovalci napadali v azylovém zařízení Marienfelde v Berlíně křesťanské uprchlíky. Teprve ve chvíli, kdy křesťanům došla trpělivost a veřejně začali proti násilí demonstrovat, začaly úřady celou věc řešit. Policie následně zatkla asi osm Čechů, mezitím již však muselo být několik syrských křesťanů ošetřeno v nemocnici. O některých ze zatčených Čechů panuje podezření, že bojovali v Sýrii na straně islamistů.

Lukáš Lhoťan
nakladatel, publicista, bloger

Kardinál Vingt-Trois: Užívání umělé antikoncepce je hřích

Pařížský kardinál na biskupské synodě o rodině řekl: Mnoho katolických párů dnes už nemá ponětí o tom, že používání umělé antikoncepce namísto přirozené metody doporučené Církví je hřích.

Pařížský kardinál André Vingt-Trois kritizoval „antikoncepční mentalitu“ a znovu potvrdil, že Církev odmítá umělou antikoncepci. Mnoho katolických párů dnes už nemá ponětí o tom, že používání umělé antikoncepce namísto přirozené metody doporučené Církví je hřích, řekl na počátku čtvrtého jednacího dne kardinál, jeden ze tří předsedů synody o manželství a rodině.

Tito katolíci přistupují ke svatému přijímání, aniž by si byli tohoto hříchu vědomi, uvedl Vingt-Trois. Zde existuje propast mezi učením Církve a zesvětštělým životem mnoha katolíků. Církev by měla učení o otevřenosti vůči životu předkládat novým, srozumitelným jazykem.

Panující „antikoncepční mentalita“ vedla v některých částech světa k silnému poklesu porodnosti, jehož „sociální a lidské důsledky“ zatím ještě nejsou dostatečně zkoumány, řekl dále Vingt-Trois. „Otevřenost vůči životu a odpovědnost za výchovu“ byla jedním z témat, jež se na synodě projednávaly.

Kathnet

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 480 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

Biskup Giuseppe Nazzaro: Aleppo umírá

Sýrie. „Je to válka, kterou syrský národ nechtěl a nechce. Strádá vojenskými útoky, snáší je a trpí. Trpí, protože nic nemůže dělat.“

Tak znějí jasná slova pastýře, pro kterého je Sýrie druhým domovem. Emeritní apoštolský vikář Aleppa mons. Giuseppe Nazzaro byl v devadesátých letech kustodem Svaté země. Až do roku 2011 žila Sýrie v naprostém pokoji, nyní je z ní sud střelného prachu. Co pro tamní trpící komunity dělá Západ?

„Podle mého názoru dělá moc málo. Naši bratři tam trpí, celý národ umírá hladem a žízni. V Aleppu je poničené vodovodní potrubí, vodní zdroje jsou znečištěné, objevily se případy cholery. Mnozí lidé se zásobují vodou ze starobyklých nádrží při kláštorech a mešitách, pokud k nim ale nemohou chodit, musí se spokojit se špinavou vodou. Lidé mrznou, protože nefunguje elektrický proud, není topná nafta, ani nic k jídlu. V Sýrii se také umírá hladem, protože lidé už nemají peníze. Plat dostávají jenom státní zaměstnanci, ale veškerý soukromý sektor je bez příjmů.“

Křesťané původně tvořili deset procent ze 23 milionů syrského obyvatelstva, dnes je jich méně než polovina. Je tu reálné nebezpečí, že vymizí jedno z prvních křesťanských společenství, které vzniklo po jeruzalémském pronásledování a mučednictví svatého Štěpána.

„Z našich klášterů se staly veřejné jídelny, otevřené všem lidem, křesťanům i muslimům. Častokrát v těchto jídelnách pomáhají muslimové, protože vědí, že křesťané charitativně pomáhají všem,“ říká františkánský biskup Giuseppe Nazzaro. Jeho nástupce v Aleppu, apoštolský vikář Georges Abou Khazen OFM, zahájil pomocný projekt na renovaci poničených domů. V Aleppu nastala zima a ta vybombardovaným a nevytopeným budovám nesleví ze svých teplot pod bodem mrazu.

Ra Vat

Zambie – Církev přispívá k rozvoji národa, který před 50 lety vyhlásil nezávislost

„Katolická církev je součástí zambijské společnosti a sdílí radosti i strasti tohoto národa. To je důvod, proč se těší tak velké úctě. A díky jejímu prorockému hlasu roste její vliv,“ řekl agentuře *Fides* P. Bernard Makadani Zulu, ředitel Papežských misijních děl v Zambii, u příležitosti padesátého výročí vyhlášení nezávislosti.

Církev vždy zásadně přispívala k materiálnímu i duchovnímu rozvoji země a činí tak i nadále. Například v oblasti zdravotnictví Církev prostřednictvím svých 17 nemocnic, 38 zdravotních středisek a dalších komunitních programů poskytuje 40 % zdravotní péče v zemi. I program, který Zambii umožnil snížit výskyt AIDS, měl silnou podporu Církve. Církev se stará o chudé, poskytuje služby více než 200 000 lidí s HIV/AIDS a více než 100 000 sirotků, kteří kvůli tomuto viru ztratili rodiče. Také přispěvek Církve v oblasti vzdělávání (od venkovských škol po ty ve městech, považované za jedny z nejlepších v zemi) a v oblasti hospodářského rozvoje je rovněž velmi důležitý. Mimo jiné Církev podporuje ekologické a trvale udržitelné zemědělství.

Katolická komunita se za posledních 50 let stala soběstačnou, pokud jde o personální obsazení, a to díky počtu duchovenských a řeholních povolání, kterých je tolik, že zambijští misionáři bývají vysíláni do Nigérie, Rwandy, Kamerunu, Paraguaye, Itálie, USA a Anglie.

Za největší problémy, jimž Církev bude muset v budoucnu čelit, označuje P. Bernard propast mezi bohatými a chudými, šíření čarodějnictví a satanismu a alkoholismus. K tomu, aby Církev dokázala tyto problémy vyřešit, musí mít schopnost prohlubovat víru, zvýšit ekonomickou nezávislost a podporovat evangelizaci prostřednictvím nových i starých médií (rozhlasu, televize, internetu).

Fides

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

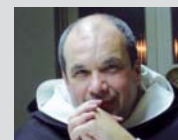
Právě mám rozečtenou knihu Gabriely Kuby *Globální sexuální revoluce*. Se smutkem a obavami zjišťuji, že to, co německá socioložka analyzuje a předvídá, se u nás i v dalších evropských zemích stává skutečností. Nikým nekontrolovaná moc juvenile justice v Norsku, která může odebírat děti z fungujících rodin; bezprecedentní nátlak britské vlády na povinnou výuku scestné genderové ideologie pod hrozbou uzavírání škol; plán na prosazení genderismu na Slovensku; sexualizace žáků v našich českých školách a postupné tažení stejnopohlavních párů za „právo“ na adopci dětí... To jsou jen některá alarmující fakta, která se kolem nás i u nás dějí.

Máme za sebou zkušenost dvou totalit: komunistické a nacistické. Víme, kolik zla způsobily živé ideologie marxismu a rasismu. Kolik to bylo válek, násilí, vražd a lidských obětí. A na počátku stály líbivé, chytlavé a rádoby vědecké teorie (evoluce lidských dějin a revoluce společenských řádů až k zářnému komunismu, či kultivace lidské přirozenosti až k čisté rase a nadčlověku).

Je to za námi, a přesto jako bychom se nepoučili. Objeví se nová ideologie, která tvrdí, že je více pohlaví než dvě – mužské a ženské –, a že si každý může ze škály různých pohlaví vybrat, případně vymyslet ještě nějaké nové a určit tak svou identitu, a mnoho lidí to bez rozpaků přijímá jako výdobytek vědy a pokroku. A kdyby jen to. Ti, kdo této ideologii propadli, mají tendenci vnucovat ji ostatním například formou povinného vyučování ve školách či omezováním svobody slova a trestáním těch, kdo se nové ideologii vzeprou.

V Evropě je už celá desetiletí pošlapáváno právo na život. Úspěšně pronikající genderová ideologie napadá další přirozená práva člověka (právo na svobodu myšlení a svědomí, právo rodičů na výchovu svých dětí) a ohrožuje základní mezilidský vztah – manželství, potažmo rodinu. Podtitul knihy Gabriely Kuby „Ztráta svobody ve jménu svobody“ je víc než na místě.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP, rektor baziliky a strážce hrobu svaté Zdislavy

ĎÁBEL? – MOC ONOHO „MEZI“

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Fra Angelico: Poslední soud, detail (1431)
Foto: Wikimedia Commons

Je jasné, že představa ďábla odporuje průměrné chuti; že nenachází oporu ve funkcionalisticky nazíraném světě, je také zřejmé. Ale v čirém funkcionalismu není také žádné místo pro Boha, ani pro člověka jakožto člověka, nýbrž jen pro člověka jako funkci; sem tedy spadá mnohem víc než jen idea „ďábla“. [...]

Nyní však hlubší formy personalismu zcela uznaly, že nelze celou skutečnost vysvětlit kategoriemi „Já“ a „Ty“ – že prá-

vě ono „Mezi“, které spojuje oba póly, je skutečnost svého druhu a své síly. Podněty asijských myslitelů nechávají ještě více vystoupit tuto souvislost. Duševní onemocnění, jak říkají, není jen ohlaselem toho, jak se má „Já“, nýbrž spočívá právě v narušení onoho „Mezi“. Protože ono Mezi je v nepořádku, je rozložené, neuspořádané, zvrácené, proto je také samo „Já“ rozhárané. Ono Mezi je moc rozhodující osud, kterou naše „Já“ vůbec nedisponuje: toto zastávat je racionalismus téměř dobrodružně působící naivity. Zde nám, jak se mi zdá, moderní myšlení dává k dispozici kategorii, jež nám může pomoci znovu lépe chápat moc démonů, jejichž existence není závislá na takových kategoriích. Oni jsou mocí onoho „Mezi“, s kterou je člověk krok za krokem konfrontován, aniž by se jí mohl zmocnit. Právě to míní Pavel, když mluví o „mocnostech, které mají svou říši tmy v tomto světě“, když tvrdí, že nevedeme přece zápas proti nějaké obyčejné lidské moci... nýbrž proti zlým du-

chům v ovzduší (Ef 6, 12). Směřuje proti onomu pevně zabydlenému „Mezi“, které lidi zároveň spoutává k sobě a od sebe rozděljuje, které znásilňuje tím, že falšuje svobodu. Zde se objasňuje zcela specifická svéráznost démonického: nemá tvář, nemá podobu, je anonymní. Budeme-li se ptát, zda je ďábel osoba, je třeba odpovédět, že je Ne-osoba, rozklad, rozpad osobního bytí, a proto je mu vlastní, že vystupuje bez tváře, že jeho vlastní silou je nepoznatelnost. [...]

Kategorie onoho „Mezi“, která nám pomáhá nově chápat podstatu démona, poskytuje ještě další paralelní službu: Umožňuje lépe vysvětlit Ducha Svatého, pro západní teologii stále více cizí moc. Mohli bychom na základě toho říci: On je ono Mezi, v němž jsou Otec a Syn jeden Bůh; v síle tohoto Mezi vystupuje křesťan proti onomu démonickému Mezi, které stojí „mezi tím“ a zabírá jednu jednotu.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Koláček SJ

CÍRKEV: KRISTOVO TĚLO

Katecheze papeže Františka na generální audienci

Církev je Kristovým tělem, jež se rodí skrze křest. Ve křtu si nás Kristus přisvojuje a sjednocuje nás mezi sebou jako údy téhož těla.

Dobrý den, drazí bratři a sestry, když se chce ozřejmit, že se nějaká skutečnost skládá z určitých vzájemně těsně spojených prvků, které tvoří celek, často se užívá obrazu těla. Počínaje apoštolem Pavlem byl tento výraz aplikován na Církev a uznán za její nejhlubší a nejkrásnější charakteristický rys. Dnes si proto položíme otázku: v jakém smyslu je Církev tělem? A proč je definována jako „Kristovo tělo“?

Oživlé kosti

V knize proroka Ezechiela je vylíčena trochu zvláštní a podmanivá vize, která je však schopna vlévat do našich srdcí důvěru a naději. Bůh ukazuje prorokovi údolí kostí, oddělených od sebe a vyschlých. Bezútěšná scéna... představte si údolí plné kostí. Bůh proroka žádá, aby nad nimi vzýval Ducha. A kosti se náhle začnou hýbat, přibližovat a spojovat, obrůstat nejprve šlachami, pak masem

a vytvářet tak úplné tělo plné života (srov. Ez 37,1–14). Ano, toto je Církev! Pamatujte, dnes, až přijдете domů, vezměte si Bibli a přečtěte si tento krásný text ze 37. kapitoly proroka Ezechiela. Toto je Církev! Je to mistrovské dílo Ducha, který každému vlévá nový život Vzkříšeného a klade nás vedle sebe, aby jeden sloužil druhému a byl mu oporou, a tak z nás všech činí jediné tělo vytvářené společenstvím a láskou.

Nové stvoření

Církev však není pouze tělem vytvořeným v Duchu: Církev je Kristovým tělem! A není to jenom slovní obrat, ale opravdu jím jsme! Je to obrovský dar, který dostáváme dnem svého křtu! Ve svátosti křtu si nás totiž Kristus přisvojuje, přijímá nás do srdce mystéria kříže, svrchovaného tajemství své lásky k nám, abychom s ním vstali z mrtvých jako nové stvoření. Ano, tak se rodí Církev a tak Církev zjišťuje, že je tělem Kristovým! Křest je opravdovým znovuzrozením, které nás obrozuje v Kristu, činí nás jeho součástí a sjednocuje nás mezi sebou jako údy téhož těla, jehož hlavou je on (srov. Řím 12,5; 1 Kor 12,12–13).

Hluboké společenství lásky

Pramení odtud proto hluboké společenství lásky. Z tohoto hlediska je poučné, jak Pavel povzbuzuje každého manžela, aby „měl svou ženu rád jako vlastní tělo“ a tvrdí, že „tak i Kristus jedná s Církví, protože jsme údy jeho těla“ (Ef 5,28–30). Bylo by krásné, kdybychom si častěji připomínali, co jsme a co s námi učinil Pán Ježíš: jsme jeho tělo, které nic a nikdo nemůže od něho odervat a které on zahrnuje veškerým svým citem a veškerou svojí láskou stejně jako ženich svoji nevěstu. Tato myšlenka v nás však má probudit touhu odpovídat Pánu Ježíši a sdílet jeho lásku mezi sebou jako živé údy téhož jeho těla.

Zkušenost rozdělení

V Pavlově době se Korintská obec ocitla v této souvislosti ve velkých těžkostech a prožívala – stejně jako nezřídka také my – zkušenost rozdělení, závisi, nedorozumění a přehlížení.

Všechny tyto věci nemají být, protože namísto toho, aby dávaly růst Církvi jakožto Kristovu tělu, rozbíjejí ji na množství částí a rozkládají. A děje se to i dnes. Pomysleme na křesťanské komunity, některé farnosti, pomysleme na naše čtvrti. Kolik rozdělení, žárlivosti, očerňování, nedorozumění a přehlížení. A co to všechno přináší? Rozkládá nás to. Je to začátek války. Válka nezačíná na bojišti. Válka, války začínají v srdci: nedorozuměními, rozděleními, závisí a záští proti druhým. Korintská

obec byla taková. Byli v tom šampióni! Apoštol Pavel proto dal Korintánům pár konkrétních rad, které platí také pro nás: nežárlit, ale cenit si ve svých komunitách darů a kvalit svých bratří. Žárlivost – tamten si koupil auto a já cítím závist. Tenhle vyhrál v loterii a znovu závist. Tamtomu se v něčem daří a znovu. To všechno nás rozkládá, škodí nám. Takto to být nemá! Takto se totiž žárlivost šíří, až naplní srdce. Žárlivé srdce se stává jízlivým a zdá se, že místo krve obsahuje ocet. Takové srdce nikdy není šťastné a rozkládá komunitu.

Ve svátosti křtu si nás Kristus přisvojuje, přijímá nás do srdce mystéria kříže, svrchovaného tajemství své lásky k nám, abychom s ním vstali z mrtvých jako nové stvoření.

Cenit si darů druhých

Co mám tedy potom dělat? Cenit si v komunitách darů a kvalit druhých, svých bratří. A když pocítím závist – to se stane každému, protože všichni jsme hříšníci – musím říci Pánu: „Děkuji, Pane, že jsi tohoto člověka takto obdařil.“ Cenit

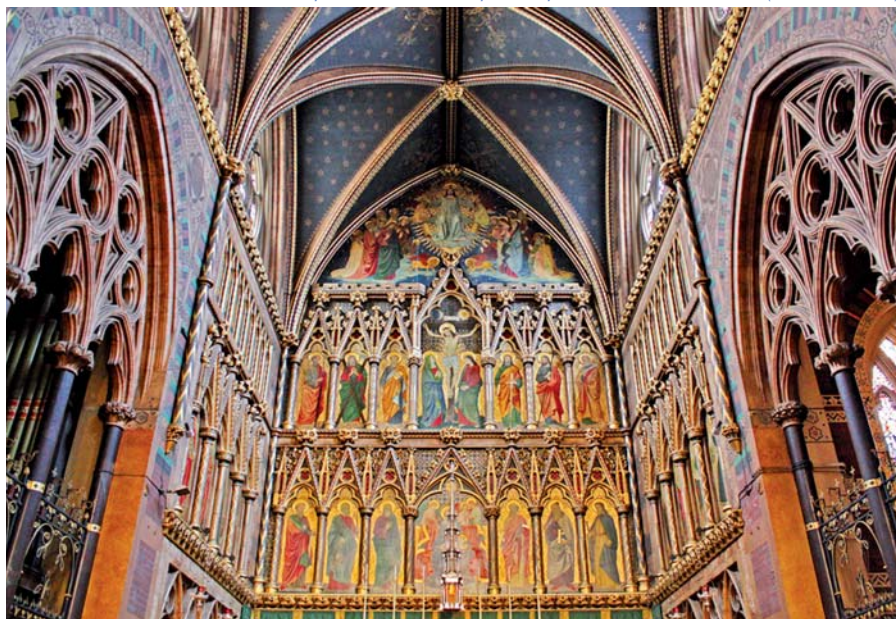
si kvalit, stávat se bližními a mít účast na utrpení posledních a nejpotřebnějších; vyjadřovat svoji vděčnost všem. Srdce, které umí poděkovat, je dobré, šlechetné; je spokojené. Zeptejme se: Dovedeme vždycky děkovat? Ne vždycky, protože závist a žárlivost nás brzdí.

A nakonec dává apoštol Pavel Korintánům radu, kterou si máme vzájemně dávat také, totiž nepovažovat nikoho za vyššího než ostatní. Kolik jen lidí se považuje za nadřazené nad ostatními. Také my nezřídka mluvíme jako onen farizeus v podobnosti: „Děkuji ti, Pane, že nejsem jako tamhleten a že jsem výše.“ To je ohavné. Nikdy to nedělejme! A když se ti chce tak jednat, vzpomeň na svoje hříchy, na ty, které nikdo nezná, zastyď se před Bohem a řekni: „Pane, ty přece víš, kdo je nejvyšší, já budu mlčet.“ A to je užitečné: V lásce se vždycky považovat navzájem za členy, kteří žijí a obdarovávají se k užítku všech (srov. 1 Kor 2–14).

Draží bratři a sestry, jako prorok Ezechiel a jako apoštol Pavel vzývejme také my Ducha Svatého, aby nám jeho milost a hojnost jeho darů pomáhaly doopravdy žít jako Kristovo tělo, jednotní jako rodina, která je Kristovým tělem, a jako viditelné a krásné znamení Kristovy lásky.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)*

Presbytář kostela Všech svatých, Londýn. Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

NEPODLÉHAT POKUŠENÍ

Modlitby za synodu v Santa Maria Maggiore. Foto: Flickr, Catholic Church © Mazur/catholicnews.org.uk (CC BY-NC-SA 2.0)

„Synoda probíhala podle papežova záměru, ale byla na ní také blokující menšina.“ To nejsou slova Církvi vzdáleného novináře, implantujícího synodě kategorie politického boje. Tak o ní mluvil v posledních dnech její generální sekretář, kardinál Lorenzo Baldisseri. A to může znepokojovat. Co to znamená blokující menšina? Papež vždy mluvil o tom, že synoda je obdobím rozlišování. Kardinál Baldisseri ovšem mluví tak, jako by na ní šlo o to, prosadit předem hotové řešení.

Znepokojující je také odvolání kardinála Raymonda Burkea z Římské kurie. Tento americký kardinál byl na synodě hlavním mluvčím té části Církve, která nevidí možnost změny současné praxe v přístupu k rozvedeným a homosexuálům. Jeho přítomnost ve Vatikánu byla zárukou toho, že hlas této poměrně značné části Církve dolehne k papeži, že k němu bude mluvit tak, jak si to sám žádá, totiž přímo do očí, a nikoli za zády. Odstranění kardinála Burkea z vedení Římské kurie znamená, že se druhé fáze synody už nezúčastní.

V závěrečné promluvě na synodě ji papež označil za dobu intenzivního boje s pokušeními. Myslím, že jejich vábení v Církvi trvá nadále. Pokušení je mnoho. Nejzávažnější z nich mají myslím co do činění s naším vztahem k Petrovu

nástupci. Šokující slova kardinála Baldisseriho nebo odvolání kardinála Burkea může zasévat pochyby a podezření. Nic by však nemělo narušit naši lásku k papeži. Bez ní totiž není katolicismus.

Dnes nás František žádá o dvě věci. Zaprvé o modlitbu za něho samého. Tuto prosbu opakuje při každé příležitosti. Kéž tedy nezůstává bez odpovědi. Posilou nám může být skutečnost, že se v této modlitbě za Františka spojujeme s papežem-seniorem, který se rozhodl věnovat poslední léta svého života právě této službě.

František očekává od Církve také angažovanost v procesu reflexe mezi synodami. Forma této reflexe je věcí jednotlivých místních církví a její možnosti teprve krystalizují. Nevím, jak je tomu

v Čechách. V Paříži například kardinál André Vingt-Trois napsal list, ve kterém žádá kněze, aby v každé farnosti založily synodní skupiny, které budou uvažovat o tom, co synoda vypracovala.

První věcné úvahy na téma synodního dokumentu se už objevují. Americký psycholog Rick Fitzgibbons, ředitel Institute for Marital Healing, reagoval na příliš zbrklé přitakávání konkubinátům. Připomněl, že tyto typy svazků byly předmětem velmi podrobných psychologických průzkumů. Otcové synody v nich chtějí hledat konstruktivní prvky. Zkušenost psychologů však ukazuje, že je jich velmi málo. Daleko početnější a závažnější jsou naopak ohrožení, která plynou ze společného soužití bez svatby – připomíná Dr. Fitzgibbons.

Synodu okomentoval také Fabrice Hadjadj, francouzský filosof a dramaturg židovského původu a otec šesti dětí. Podle něho analýza situace rodiny v západní civilizaci ulpěla na povrchu, když se spojila jen s kritikou individualismu a hédonismu. Vůbec se totiž nezabývala hlubokými změnami v rodině samé, které Hadjadj nazývá antropologickou revolucí, vůči níž by Církve měla stát v opozici.

Tyto dva hlasy ukazují, že konstruktivní debata po synodě už začala. Ať v ní tedy nechybí ani náš hlas.

Krzysztof Bronk

*Krzysztof Bronk,
redaktor a publicista*

Modlitby za nejmenší

Děkuji vám všem, kteří jste se na základě výzvy v *RC Monitoru* přihlásili k Modlitbám za nejmenší. Připomínám, že se modlíme za obnovu kultury života v naší zemi, odvrácení zla potratů a obrácení těch, kteří se na nich podílejí. Už nás je zhruba dva a půl tisíce. Kdo jiný může zvrátit kulturu nelásky a naprosté relativizace i těch nezákadnějších hodnot, než Bůh? Proto vroucí modlitba mnoho zmůže. Chcete-li se přidat, podrobnější informace naleznete na www.modlitbyzanejmensi.cz, nebo vám je můžeme poslat poštou: Jiří Korda, ŘK farnost, Ve Lhotce 330/36, 142 00, Praha 4. Rádi vám též zašleme registrační lístky se základními informacemi.

P. Jiří Korda, koordinátor Modliteb za nejmenší

ZRADA A VĚRNOST

Starozákonní prorok Ozeáš

Drama proroka Ozeáše je dramatem Boha, jenž na zradu člověka neodpovídá pouze „ve spravedlnosti a právu“, ale především „v něžné lásce, milosrdenství a věrnosti.“

Mnozí z nás se v životě cítili nebo cítí zrazení. Ve svých ideálech a představách o všem možném; a v lásce, partnerství a rodině, v přátelství, politice, v reálném životě společnosti i Církve, ve farních nebo řeholních společenstvích. Mnozí se tak pouze necítí, ale zrazení skutečně jsou. A mnozí žádají pomstu, trest, nápravu... Člověk má touhu po satisfakci. Asi těžko bychom se hrnuli do situací, jež zradu předem nutně implikují. U proroka Ozeáše (Hošey) však takové absurdní jednání vidíme (1,2). Svým dětem – ty ve Starém zákoně byly znamením Božího požehnání a nesly otcovo jméno celými generacemi kmene – dává jména, která by nikdo svévolně svým potomkům nedal (1,4nn), vždyť jména vypovídala o celé osobnosti i určení. Ten, kdo je určil, byl Bůh, a my můžeme tomuto úradku porozumět, když si uvědomíme, že to byla jmény žádaná spravedlnost, jak ji ve své nesmlouvavosti chápe člověk, ale jak ji chápe i Bůh, neboť právě On je svým lidem i jednotlivcem zrazován a je nekonečně spravedlivý.

Zrada

Seřadíme-li Ozeášův příběh chronologicky, musíme začít stvořením – prorokovo drama je přece dramatem Boha: člověk svým příklonem k dábelkému „nebudu sloužit“ Boha zradil. Bůh Stvořitel pak, protože chtěl odpustit a současně činit zadost své spravedlnosti, dal svému sdělení vrchol ve výkupném Vtělení. Všemi věky, v nichž k člověku promlouval, ukazoval cestu: cestu k vrcholu směřující, předznamenávající vrchol, cestu již předem obsahující jeho prvky. Náznaky vtělení Boha, jak je chtěl předvést ve starozákonní době na lidech z masa a krve, můžeme označit jako prorockou liturgii: Bohem oslovení lidé nejen říkali, ale

Duccio di Buoninsegna: Prorok Ozeáš (1308–1311)
Foto: Wikimedia Commons

i dělali, „předváděli“, co chtěl Bůh sdělit. Existenciální a vskutku drsné předvedení bolesti zrazeného Boha reprezentuje Ozeášův snatek s prostitutkou.

Žárlivý Bůh

Zrazený Ozeáš šel cestou spravedlnosti Boha, který lidským synům vyměřil trest důsledků dědičného hříchu, s nimiž se všichni potýkáme. Prorok tedy jistě musel pojmenovat povrchnost, proradnost, prospěchářství, modlářství, lživost, pokrytectví, ohlašovat trest a naříkat nad zpus-

šením. Bůh je Bohem žárlivým a jeho žárlivost je i Ozeášovou žárlivostí. Nespokojí se s chvilkovým návratem, s formálním pokáním a lehkomyšlnými sliby. Její plamen je „stravujícím ohněm“, je dvojitým mečem, jenž proniká do morku kostí, kde se rozděluje duše a duch, a vynáší úsudek nad nejvnitřnějšími lidskými hnutími (srov. Žid 4,12). Po mnoha stáletích Syn člověka nedlouho před utrpením na kříži, tedy před vrcholem vykopení, vyčítá: „Chtěl jsem vás shromáždit, ale nechtěli jste...“ (Lk 13,34).

Očišťování na poušti

Trest, důsledek nevěry, by byl pouhou pomstou, kdyby nebyl provázen nápravou. Rozum člověka byl po prvotním hříchu zbaven poznání a vůle síly, člověk je raněn nezřízenou žádostivostí a stal se náchylným ke zlému (svatý Tomáš Akvinský uvádí, že nejzhubnější je *ignorantia*, následuje *infirmetas*, *concupiscentia* a *malitia*). Člověk se snaží zlu čelit rozmanitým způsobem. Ozeáš si koupí svou nevěrnou manželku zpět. A Bůh tu svou – svůj lid a duši člověka – vyvede na poušť (2. kapitola). Víme, že nedostatek podnětů, extrémní podnebí, vyprahlost, osamocenosť, strach, bezmoc a bezvýchodnost nejsou jen tělesné projevy útrap. Nepromarníme-li takovou příležitost, můžeme z pouště vyjít očištěni a proměněni.

Zasnoubení

Naprostým završením díla zlidštění člověka však poušť být nemůže. Zasnoubit se „ve spravedlnosti a právu“ totiž Bohu nestačí a člověka stvořil tak, že to nestačí ani jemu. Bůh se s člověkem snoubí „v něžné lásce a milosrdenství, ve věrnosti, a dává se mu poznat“ (srov. 2,21–22).

Ozeáš, jeden z nejstarších starozákonních „vidoucí“, zahlédl věčnou per-

spektivu všech tvorů jako symbolu obnoveného světa: jeho ústy Bůh slibuje den, kdy s nimi uzavře smlouvu, stvrdí závazek přátelství, lásky, milosti a věrnosti navždy. Obrazná jména Ozeášových dětí dostanou opačný smysl: z odmítaných se stanou milovanými a přijatými. Co dnes prožíváme jako hloupost, slabost, nezřízenou žádost a sklon ke zlému, od nás

Bůh odejme a dá, co je dobré, velmi dobré (srov. 14. kapitola; Gn 1,31).

Pro Boží smlouvu věrnosti může každý z nás hříšníků, z nichž se skládá Boží lid Církve, o ní zároveň vyznávat, že je „jedna, svatá, všeobecná, apoštolská“; je taková ve svých prostředcích, ve svém zakladateli a cíli. Právě on, Syn člověka je ten, který si lid i duši ve věrnosti zasnou-

bil, vzal za manželku a miluje ji jako svoje tělo (srov. Ef 5,25nn). „Od něho jsou naše plody“ (Oz 14,9).

*Terezie Eisnerová OP
(Mezitulky redakce)*

*Terezie Eisnerová OP
(Rozjímavé sestry sv. Dominika), překladatelka*

TEROR V PÁKISTÁNU

Nemuslimové jsou vystaveni pronásledování a teroru, když se je pákistánské islámské teroristické skupiny snaží vyhnat z jejich domovů. Pákistánská armáda se tomu snaží zabránit.

Asi milion vnitřně vysídlených lidí – těch, kteří byli nuceni uprchnout ze svých domovů, ale zůstávají na území svého státu – slavil v Pákistánu na konci července muslimský svátek *Íd al-fitr* (slavnost přerušení půstu), kdy už druhý měsíc probíhala vojenská ofenzíva proti bojovníkům Tálibánu a al-Káidy.

Tato operace začala poté, co ztroskotaly mírové rozhovory mezi pákistánskou vládou a Tálibánem, který se snaží prosadit svou vlastní verzi šarií (islámského práva) a přihlásil se k odpovědnosti za bombové útoky na policii, armádu a další klíčové struktury v zemi.

Církevní představitelé v Pákistánu se dlouho obávali řetězové reakce arabského jara – vlny prodemokratických povstání na Blízkém východě, jejichž cílem je svrhnout zavedené autoritářské režimy, jako například v Sýrii a Egyptě – v islámských státech, kde náboženští vůdci již teď mají velikou moc, jak v ulicích, tak i v soudním systému. Navzdory současným zprávám v médiích, podle nichž je stav vnitřně vysídlených osob v Pákistánu v porovnání s pronásledováním křesťanů v Iráku, Egyptě a Sýrii mnohem lepší, je nutno říci, že situace je daleko od normálu.

Křesťanští pracovníci hygienických služeb museli v pákistánské oblasti Severní Vazíristán vykonat hrůzný úkol, než tamní armáda zahájila ofenzívu proti Tálibánu a dalším radikálům. „Museli jsme

odklidit stovky mrtvých těl navršených na tržištích – všechna byla bez hlavy. Tolik krve, tolik krutosti; bylo velmi těžké shromáždit všechny části těl,“ řekl Kamran Sadiq, křesťanský metař z Miranshahu, hlavního města Severního Vazíristanu.

Foto: <http://barnabasfund.org>

Smrt špiónům

Sadiq, který našel útočiště v budově střední školy v prašném městě Bannu, jež leží na hranicích se Severním Vazíristánem, vypráví, jaký je život pod šarií. „Místní trhy ovládají Uzbekové, Tádžikové a Arabové, kteří jsou velmi bohatí. Unesou kohokoli, kdo je podezřelý ze špiónáže ve prospěch USA nebo pákistánské zpravodajské služby (ISI). Naše ženy nemohou vycházet ven bez burky. Popravy jsou ohlašovány předem a prováděny veřejně. U každého těla je obvykle ponechán varovný text v paštině (úřední jazyk v Afghánistánu),“ řekl Sadiq.

Podle Sadiqa zní varovný text přibližně takto: „Varovali jsme ho třikrát (nebo čtyřikrát, aby napravil své chování. Lidé, vezměte si z toho ponaučení. Každý, kdo provádí špiónáž ve prospěch USA, bude čelit stejnému osudu. Video s jeho příznáním je nyní k dispozici na trhu v Miranshahu. Prokázali jsme, že se provinil.“

Sadiq, který sedí na svém lůžku pod tabulí ve střední škole, jež mu nyní slouží jako úkryt, řekl, že ho první zkušenost s tímto děsivým násilím šokovala. „Celý den jsem nejedl, když jsem poprvé v životě uviděl tělo popraveného člověka,“ řekl. „Všechno to začalo při útocích amerických dronů v roce 2004. Ty obrazy mě neustále pronásledovaly, ale později se z toho stala normální věc.“

Farář z Bannu, který si přál zůstat v anonymitě, sdělil, že jej při pastorační návštěvě v Miranshahu jeden z farníků pozval, aby se šel podívat na popravu.

„Samozřejmě jsem odmítl. To je jeden z mnoha důvodů, proč jsem o svém poslání zde neinformoval svou rodinu,“ říkal, zatímco dohlížel na distribuci humanitární pomoci v misijní škole.

Životní podmínky

Sadiq patří k 87 křesťanským rodinám, které byly pákistánskou a katolickou církví přemístěny do dvou samostatných škol v Bannu. Místní vláda poskytuje rodinám ve školách jídlo a dva zvláštní týmy slo-

žené ze čtyř policistů střeží areál kvůli přetrvávající hrozbě teroristického útoku.

Navzdory horku, nedostatku místa, zdravotním problémům a finančním potížím si lidé vyhnaní ze svých domovů nestěžují na život v Bannu, které je jedním z mála měst v zemi, jež nezavedly drastické omezení dodávek elektřiny obyvatelstvu. Situace je téměř stejná v obou školách, kde v každé třídě žijí tři až čtyři rodiny. Sadiq a jeho dva sourozenci se svými rodinami bydlí v barevné třídě Pennellovy střední školy. Plynový sporák umístěný poblíž skříňky plné kuchyňského náčiní ještě zvyšuje teplotu v místnosti. „Všechny obchody jsou kvůli svátku zavřené. Dnes máme smažená rajčata a cibuli,“ řekl.

Nutný boj

Všichni nemuslimští vysídlenci řekli, že vojenská operace v hornatých oblastech severovýchodního Pákistánu, které se

staly útočištěm pro zahraniční i místní teroristy, byla nezbytná. Ti, kdo žijí v přístřešcích, řekli, že to bylo složité období, kdy nevěděli, zda mají poslouchat příkazy vlády, nebo Tálibánu. Byl vyhlášen denní zákaz vycházení a musely se uzavřít obchody, říkali mnozí z 23 hinduistických rodin žijících v chrámu Ram Mandir v Bannu.

Pronásledování

Nejméně tři osoby z 37 vysídlených křesťanských rodin žijících ve škole sv. Jana Bosca v Bannu zakusily situaci, kdy byly v Miranshahu uneseny. Jedním z nich je Masih, který byl v roce 2012 zadržován devět dní a propuštěn poté, co jej Tálibán shledal nevinným.

„Vracel jsem se domů z trhu, kde jsem kupoval zeleninu, když mě náhle obrovský příslušník Tálibánu donutil nastoupit do vozidla a bodl mi jakousi injekcí do zátylku,“ vyprávěl Masih.

„Měl jsem zavázané oči a netuším, kde mě drželi. Bylo to daleko za městem a téměř nic jsem neslyšel. Devátého dne jsem se v duchu modlil, jedl čapátí (chlebové placky) a Kristus mě vyslyšel. Po dlouhém výslechu mě vyzvali, abych si sbalil své věci a odvezli mě na tržišť,“ řekl Masih.

„Jsme slabí lidé a žijeme v jejich stínu. Později jsem se dozvěděl, že lidé z naší komunity několikrát společně navštívili vlivné Maliky (kmenové vůdce) a dožadovali se mého propuštění. To je všechno, co mohli dělat,“ řekl Masih, který se po rozhovoru zhroutil.

„Jsem od té doby trochu vznětlivý. Další křesťan byl unesen a je držen v zajetí už rok, ale nikdo nám nemůže ukrást naši křesťanskou víru,“ řekl a políbil ruce ženec, který měl na krku.

Kamran Chaudhry

<https://www.osv.com>

Překlad Pavel Štíčka, kráceno

„CÍRKEV V NOUZI“ O NÁBOŽENSKÉ SVOBODĚ

Dvanácté vydání „Zprávy o náboženské svobodě ve světě“, kterou připravuje paapežská nadace „Pomoc Církvi v nouzi“ (ACN), vyšlo 4. listopadu letošního roku. Zpráva zachycuje stav ve 196 zemích v období od října 2012 do června 2014. ACN sbírá přímé zprávy a poskytuje potřebným pomoc.

Sleduje se právo na konverzi, právo na stavby svatyní, svobodu misie a právo rodičů na výchovu dětí podle jejich přesvědčení. V současné době je hlavní oblastí zájmu Střední východ. Předseda komise pro přípravu zprávy Peter Sef-ton-Williams sdělil, že z analýzy vyplývá „zhoršení stavu náboženské svobody v 55 zemích“. „Pouze v šesti zemích bylo znamenáno zlepšení, přesto však je v nich stále perzekuce vyhodnocena jako vysoká nebo střední. Zvláště se zvýšilo riziko pro křesťany. Nemůžeme o této katastrofě mlčet a je důležité, aby naše sdělení byla založena na důvěryhodných a přímých svědectvích,“ řekl výkonný předseda ACN Johannes Heereman von Zuydtyck.

Data ukazují, že z uvedených 196 zemí je 81 identifikováno jako místa, kde je náboženská svoboda v nebezpečí nebo klesá. Ve 20 zemích je vysoce ohrožena, z toho ve 14 jde o perzekuci ze strany islámského extremismu. K zemím s vysokým stupněm perzekuce patří Irák, Libye, Nigérie, Pákistán, Sýrie a Súdán.

Na Středním východě se situace prudce zhoršuje v Iráku. Pascale Warda, zakladatel Irácké společnosti pro lidská práva, konstatoval, že křesťané prchají ze země kvůli perzekuci všech neislámských náboženství, kterou prosazují islámské autority ovlivňující státní administrativu.

Stav náboženské svobody je znepokojivý v Británii, Německu, Francii a Nizozemí. V těchto zemích je klasifikován jako zhoršení. Člen „Observatoře pro netoleranci a diskriminaci křesťanů v Evropě“ Martin Kugler řekl: „Evropa byla vždy považována za kolébku lidských práv a měla by cítit odpovědnost za jejich obranu. Ukazuje se však, že základní práva jsou v evropských zemích zpochybňována.

Hrozby pro náboženskou svobodu se zde objevují především ze strany radikálních feministek a homosexuální lobby. Ty považují za podmínku skutečné rovnosti mezi muži a ženami neomezenou potratovou legislativu, antikoncepci a biotechnologie (např. oplodnění in vitro): tvrdí, že námitka svědomí už není relevantní. Požadují také legalizaci homosexuálních sňatků a homosexuálních adopcí. Snaží se zakázat otevřeným křesťanům vstup do veřejných funkcí. Tyto nátlakové skupiny jsou netolerantní ve jménu ‚tolerance‘ a křesťanské církve jsou jejich hlavním terčem pro svou víru v transcendenci a obranu přirozeného zákona.“

Ve Spojených státech je porušování náboženské svobody hodnoceno jako nízké, ale obecně se situace zhoršuje. „Institut pro svobodu“ a „Rada pro rodinný výzkum“ zdokumentovaly 1200 případů nepřátelského postoje k náboženství, což je dvojnásobek proti minulému období.

*Z agentury CNA
přeložila a upravila -mf-*

POHLED NA LITURGII

Nepřizpůsobovat se světu

Liturgie se nemůže omezovat na přímou reflexi sekulárního společenského života. Nelze ji posuzovat podle toho, co si naše sekulární neboli neliturgická identita přeje či vyžaduje.

Jestliže myšlenka, že liturgické neduhy se zcela nespraví, dokud se znovu neustaví křesťanská společnost, vypadá jaksi znepokojivě, můžeme se pro vyváženost obrátit k poslednímu britskému antropologovi, Victoru Turnerovi, který, jak se zdá, připouští větší autonomii či možnosti utváření toho, co v titulu své hlavní knihy nazývá „procesem rituálu“.¹

Podle Turnerova názoru má tradiční liturgie, právě pro svou starobylost, moc měnit, a dokonce i převracet předpoklady učiněné ve světském životě.

„Nemá-li rituál být pouhou reflexí sekulárního společenského života, je-li jeho funkce částečně chránit a částečně vyjadřovat pravdy, které lidi osvobozují od nároků povinností jejich stavu, osvobozují ke kontemplaci a modlitbě stejně jako k přemýšlení a vynalézání, pak by se repertoár liturgických úkonů neměl omezovat na přímou reflexi současné scény.“²

Starobylý neznamena zastaralý

Turner trvá na tom, že starobylý neznamena zastaralý, a tvrdí, že naopak starobylé vzorce chování jsou nezbytné k ochraně toho, co nazývá „budoucím volným prostorem“.

Z této perspektivy zjišťuje, že liturgická reforma ze 60. a 70. let je de facto poněkud nepatřičná. Reformátoři si neuvědomili, že věřící potřebují opakování a starobylost. Turner nechápe důraz arcibiskupa Annibala Bugniniho v jeho kronice reformy na „snahu dát ritům promlouvat jazykem naší doby“,³ přestože Bugnini své vyčerpávající vyličení napsal z vrcholné rozhodovací pozice tajemníka komise pro liturgickou reformu zřízené Piem XII. v roce 1948, tajemníka přípravné komise o liturgii na Druhém vatikánském koncilu (1960–1962), *perita* (experta) koncilu a jeho komise o liturgii,

tajemníka *Consilia* pro realizaci konstituce o liturgii (1964–1969) a sekretáře Kongregace pro bohoslužbu (1969–1975). Stejně jako později Flanagan, i Turner míní, že pastorační liturgisté se nechali zastrašit vládnoucím „strukturálním funkcionalismem“ v sociologii. Podle této školy, protože struktura rituálu odráží strukturu sociální, měl by se rituál změnit, když se změní společnost. Turnerovo vlastní antropologické schéma naopak upřed-

nad světskou kulturu vyniká užíváním bohatého jazyka, který oplývá lexikálními a gramatickými formami, jež se v každodenním projevu již neužívají. Za optimální situace je rituál symfonií expresivních stylů, tak jako opera působí současně rozmanitostí uměleckých forem v próze i poezii, hudbě i herectví. Avšak na rozdíl od opery rituál uniká teatralnosti vážností svých rozhodujících zájmů.

Přínos kontinuity

To, co říká Turner, lze v zásadě aplikovat na rituální činnost jakékoli společnosti, křesťanské i nekřesťanské, v její náboženské dimenzi, a jeho myšlenky byly skutečně zčásti zformulovány při terénní práci u kmene Ndembu v Zambii. Avšak ve svém eseji „Rituál, kmenový a katolický“ Turner tyto myšlenky vztahuje především na západní mši.

„Tradiční liturgie projevovала zásadní starost o správnou formu při vyjadřování posvátných tajemství a provádění symbolických úkonů. Byl to plod lidové moudrosti zúrodněné rozvojem doktríny a utvářené estetikou stejně jako dogmatickým principem. Rituální tradice, ať jsou jakkoli hluboké či složité, představují konsolidované chápání mnoha generací. Ztělesňují hluboké poznání povahy „plynutí“, kontinuity, a toho, jak a kde ji přerušit za účelem předávání pravd o podstatě času, stavu člověka a zlu. Odhalují pochopení náboženského přínosu kontinuity jak pro jednotlivce v jejich vnitřní meditaci, tak pro probouzení ducha *communitas*, neboli sdílené kontinuity, při bohoslužebném shromáždění.“

Dílo věků, nikoli improvizace

A pokračuje: „Úplný liturgický systém představuje organizovanou soustavu duchovních i racionálních výkonů. Je

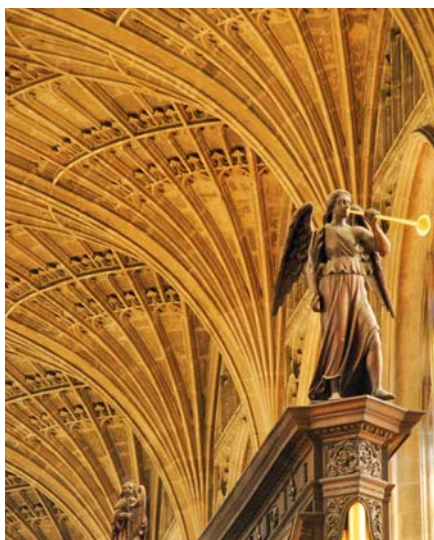

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

nostňuje významná mezidobí, když při svém přecházení *mezi* sociálními zkušenostmi překračujeme to, co nazývá *limina* (prahy). Když to děláme, periodicky zjišťujeme, že jsme izolováni od své statisticky normální zkušenosti identifikace s nějakou omezenou skupinou a alespoň na chvíli vstupujeme do stavu něčeho, co nazývá *communitas*, formy pospolitosti, kde naše schopnost identifikace s druhými není omezena prostorem, časem, a dokonce ani jejich biologickým umíráním, a vstupujeme do empirického kontinua, kterému říká „plynutí“. Je typické, že rituál

to dílo věků, nikoli práce na zakázku soudobé improvizace. Ve své mnohosti a různosti (která je však ovládána těžce vydobytými pravidly) ilustruje mnohostranného, a přece jednotného ducha lidstva v modlitbě, *homo religiosus*. I když každá vrstva perleti, která tuto perlu tvoří, se ukládala v nějaké konkrétní době, je liturgie jako celek od historických determinací osvobozena. Když lidé vstupují do „liminality“, oblasti posvátného časoprostoru, který jim tato tradiční liturgie zpřístupňuje, přestávají být vázáni sekulárními strukturami své vlastní doby a konfrontují se s věčností, která je od všech věků stejně vzdálená.“⁴

Zatímco, jak pesimisticky míní Turner, „plynutí“ navozované reformovanou liturgií příliš často „bublá na povrchu“ jako „pomíjivá komunikace“.

Pomýlená strategie

Motiv, který prochází napříč všemi těmito autory, je tvrzení, že teologická strategie kulturního modernismu je pomýlená. Modernismus – tohoto slova užívám ve významu intelektuálního stylu, nikoli ve významu hereze v učení o Zjevení – je příliš poplatný těm rysům osvícenství a romantismu, které tato hnutí postavily proti katolické církvi nebo přinejmenším představovaly překážky (stejně jako do jisté míry příležitosti) autentické církevní reformy a obnovy. Ve světě liturgiky, kdyby byly diskuse o revizi liturgie v 18. a na počátku 19. století lépe známy a poučení z nich zvažována ve větší úplnosti, kdyby základní principy, které navrhoval Trapp a sdílely takové vůdčí osobnosti meziválečného liturgického hnutí, jako byl Casel a Guardini, byly důsledně aplikovány na soudobé podněty v 60. a 70. letech 20. století, možná bychom se byli vyhnuli mnoha škodám. Přes úžasnou erudici, kterou liturgičtí vědci přinesli do přepracování ritů, došlo k tomu, že liturgistům, řečeno Flanaganovými slovy, „se povedlo vsadit na modernu jako na výherní tiket přesně v okamžiku, kdy se změnila v postmodernu“.⁵

Toto konstatování přinejmenším objasňuje, že na kulturním modernismu teď není nic obzvlášť moderního. Rovněž to lze interpretovat jako náznak toho, že postmoderní fáze, do níž přešla význam-

Kaple vojenského velitele v katedrále v Burgosu (1482–1517). Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

ná část západní inteligence v literární teorii, filozofii i z pohledu širší vnímavosti, by byla mohla vytvořit šťastnější kontext, v němž by bylo možno jak předávat, tak různými uvážlivými a opatrnými způsoby zlepšit tradiční ritus.

Když lidé vstupují do oblasti posvátného časoprostoru, přestávají být vázáni sekulárními strukturami své vlastní doby a konfrontují se s věčností, která je od všech věků stejně vzdálená.

Liturgické „já“

Výroky o tom, co to je postmodernismus, jsou obecně jednak zkratkovité, jednak mlhavé, až natolik, že otázky, jak přesně se liší od modernismu, jaké intelektuální ctnosti doporučuje a zda obsahuje, přinejmenším implicitně, nějaká obecná tvrzení o podstatě skutečnosti, jsou dosud nezodpovězené, alespoň pokud jde o autora těchto řádek. Dovolte mi ale, abych na základě nedávného výzkumu v Cambridgi zmínil některé způsoby, jak jedna liturgistka písíci nesporně postmodernisticky, nachází v tradičním

ritu opomíjené zdroje. Catherine Pickstocková z Emmanuel College v Cambridgi ve své analýze starého římského eucharistického ritu zdůrazňuje proměnlivý charakter liturgického „já“, osoby konající bohooctu. V liturgickém úkonu „já“ nejsem prostě a přímočaře já sám: proto není vhodné pokoušet se přizpůsobovat liturgii potřebám mimoliturgické osobnosti, činit liturgii „relevantní“ pro obyčejnou osobu bytostného já. V komentáři k vstupní části misálu z roku 1962, přípravným modlitbám ke Gloria, Pickstocková píše:

„Svou vlastnictví zbavenou a zosobňující povahou, tím, že na sebe bere role jiných postav, jež tím uvolňují požadavek jistého poetického hlasu, je „já“ konající bohooctu určeno aktem zapomínání na sebe, zapomínáním na svou obyčejnou identitu.“⁶

A opět: „Toto komplexní přejímání různých hlasů vede k proplétání hlasů neboli polyfonii, v jejímž centru [zde naráží na úvod ke Gloria] jsou hlasy serafů, jež jsou slyšeny, na něž se odkazuje a jež se mísí s hlasy lidskými.“⁷

Zosobňování, jak zdůrazňuje, „předchází autentický hlas“: to znamená, že způsob, jak sama liturgie modifikuje a rozšiřuje mimoliturgický smysl našeho „já“, formuje naši křesťanskou osobnost. „Jde o decentrované „já“, které se stále

pohybuje od jedné identity ke druhé, z imanentních do transcendentních poloh, a prolamuje izolaci obou světů, ale aniž by se někdy zpronevěřilo jejich rozdílnosti.⁸ Řečeno výstižným axiomem: „Dáváním (doxologicky) se stáváme (ontologicky).“ Jinými slovy, bohoslužbou se vytváří naše křesťanské já; proto bohoslužbu nelze posuzovat podle toho, co si naše sekulární neboli neliturgická identita snad přeje nebo vyžaduje.

Nemístná kritika

Ve své kritice reformy římského ritu Pickstocková argumentuje, že kritizování středověké liturgie konvenčními historiky ritu, např. Theodorem Klauserem, není na místě.⁹ Pro Klausera svědčí opakující se a někdy zdánlivě nahodilá struktura předkoncilního ritu (člověku přijdou na mysl zejména často napadané modlitby offertoria), a stejně tak i současný důraz na očišťování a prosby o smilování, o degradaci čisté liturgie. Pickstocková na druhou stranu zachází s jistou nahodilostí a opakováním jako s utvrzujícími znameními orální proveniencí římské liturgie, neodmyslitelnými vlastnostmi kontinuity typické pro mluvenou řeč spíše než pro psanou strukturu, jejíž významy jsou „prostorově“ uspořádány do samostatných odstavců. Podobně bere opakované prosby o smilování jako známky skrytého apofatismu, který zdůrazňuje naši vzdálenost od Boha, nejen naši hříšnost, a vyzdvihuje to, co nazývá „potřebou stále nového začínání liturgie, protože skutečná eschatologická liturgie je v čase nekonečně odsunována“.¹⁰ Text ze čtvrtého století, tak důležitý pro tvůrce reformovaného římského ritu, *Paradôsis apostolikê* neboli *Apoštolská tradice*, který je spíše pojednáním o liturgii než liturgií samotnou, se ukázal být pro program liturgické obnovy zavádějící především v těchto ohledech, domnívá se Pickstocková.

Podobně jako Douglasová i Pickstocková je toho názoru, že úspěšné reformování starobylé liturgie v radikální podobě by nakonec vedlo ke změně celého společenského pořádku, neboť dřívější liturgie tvořily součást kultury, která sama měla rituální charakter. Avšak co Církev měla udělat, bylo zdržet se přebírání „jazykových a strukturálních forem“

modernity, protože právě to jsou prvky nejvíce neslučitelné s cíli liturgie. „Jasný a lineární účel“ moderní liturgie je podle jejího názoru smutně příznačný pro tuto dobu, a tedy ve svých konotacích ima-

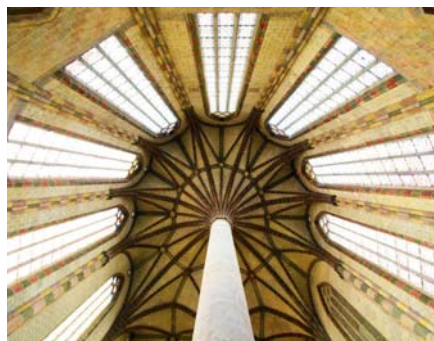

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Rituál chrání a vyjadřuje pravdy, jež lidi osvobozují od nároků povinností jejich stavu, vedou ke kontemplaci a modlitbě stejně jako k přemýšlení a vynalézání.

mentní ve srovnání s tradičními rity, jež charakterizuje jako „liturgické zájknutí tváří in tvář absolutní nesmírnosti Boha“.

Pro katolického křesťana je královnou věd ve věcech duše osvětlené milostí teologie – rozumná a solidní teologie za-

ložená na Písmu a tradici pod vedením učitelského úřadu – a nikoli společenské vědy, které reprezentují autoři, jejichž myšlenky jsem uvedl. To však neznamená, že tyto přátelské varovné hlasy lze bez obav ignorovat. Církví naklonění pozorovatelé ji v minulosti považovali, vzhledem k jejím dvoutisíciletým zkušenostem, za jednoznačnou zásobárnu lidské moudrosti. Stejně jako její božský Zakladatel ví, co je v člověku. Do značné míry nezávislá a konvergentní svědectví mužů a žen, jejichž práci jsem popsal v této kapitole, naznačují, že Církev, přesněji řečeno její příslušníci, prokázali v nedávné minulosti netypický nedostatek této moudrosti, zčásti v pojetí liturgické reformy, ale ještě více v její realizaci. Jde o něco, co nakonec bude muset řešit duchovenstvo i laici v tomto století.

Aidan Nichols OP
z knihy *Looking at the Liturgy: A Critical View of Its Contemporary Form*
Přeložila Lucie Cekotová
(Redakčně upraveno, mezititulky redakce)
vydal Ignatius Press
<http://www.ignatius.com>

Fr. Aidan Nichols OP
(*1948), dominikánský
kněz a teolog, působil
na univerzitách v Oxfordu,
Edinburghu, Cambridge
a na Angelicu v Římě

Poznámky

¹ V. Turner, *The Ritual Process: Structure and Anti-Structure* (Ithaca 1969); významná je také od téhož autora *Dramas, Fields and Metaphors: Symbolic Action in Human Society* (Ithaca 1974).

² V. Turner, „Passages, Margins and Poverty: Religious Symbols of *Communitas*“, *Worship* 46 (1972): 391.

³ A. Bugnini, *The Reform of the Liturgy, 1948–1975* (Collegeville, Minnesota 1990), 45.

⁴ V. Turner, „Ritual, Tribal and Catholic“, *Worship* 50 (1976): 523–524.

⁵ Flanagan, *Sociology and Liturgy*, 42.

⁶ C. Pickstock, „The Sacred Polis: Language, Death and Liturgy“ (Cambridge 1996), 195.

⁷ Tamtéž, 203.

⁸ Tamtéž, 205.

⁹ T. Klauser, *A Short History of the Western Liturgy*, 2. vyd. (Oxford 1979). Vedle Klausera lze zmínit italského liturgistu, který měl vliv na návrhy nových anafor, Doma Cypriana Vagginiho, pro něhož je historický římský kánon nejednotný a nelogický: „těžko je příkladem prostoty a jasnosti“, *The Canon of the Mass and Liturgical Reform* (London 1967), 96. Všimněte si ale kritiky těchto kritik ze strany anglikánského liturgisty Geoffreya Willise, který napsal, že možná pramení z „nepochopení procesů, pomocí nichž římský *Canon Missae* dosáhl své současné formy, a dokonce neporozumění základním principům jeho struktury“: „The New Eucharistic Prayers: Some Comments“, in *A Voice for All Time: Essays on the Liturgy of the Catholic Church since the Second Vatican Council*, ed. C. Francis a M. Lynch (Bristol 1994), 91.

¹⁰ Pickstock, „The Sacred Polis“, 166.

JAK SE DAŘÍ DĚTEM VE SVĚTĚ MĚNÍCÍ SE RODINY?

Rozhovor s Laurou Lippmanovou

Nová studie poskytuje jedinečný celkový obraz rodinných faktorů, které ovlivňují blaho dítěte.

Rodiny na celém světě se dramaticky mění. Nově zveřejněná Světová mapa rodiny 2014 amerického výzkumného střediska Child Trends poskytuje podklady pro strategie ke zvýšení blaha dítěte. Některá důležitá zjištění popsala v rozhovoru s MercatorNet jedna z ředitelky projektu, Laura Lippmanová.

Co je cílem této výroční zprávy o rodinách po celém světě?

Cílem této zprávy je sledovat klíčové ukazatele rodinné pohody a poskytnout podrobnou analýzu toho, jak rodinné charakteristiky ovlivňují blaho dítěte. Předchozí studie se zaměřovaly buď na bohaté, nebo na chudé země, nicméně my jsme shromáždili údaje pro výzkum trendů ve všech regionech světa. Rodiny se dramaticky mění a my se zajímáme o to, jak tyto změny ovlivňují blaho dětí.

Jaká definice rodiny se ve zprávě používá?

První indikátor partnerského soužití ukazuje, jak jsou rodiny různorodé. Ukazuje procento dětí ve věku 0–17 let žijících s oběma rodiči, s jedním rodičem, bez rodičů, i ty, které žijí s členy širší rodiny, a jak se toto procento liší v závislosti na regionu a na jednotlivých zemích v regionu. Rozmanitost rodin je důležitým zjištěním této studie. Jednotlivé státy používají různé definice rodiny při jejich sčítání, ale my jsme počítali procento dětí v každém typu soužití ve všech zemích konzistentně.

Vychovávají většinu dětí stále oba vlastní rodiče? Existují země, kde tomu tak není?

Ano, většina dětí ve všech zemích žije s oběma rodiči. Jedinou výjimku tvoří Jižní Afrika, kde vyšší procento dětí žije

s jedním rodičem. Údaje nám neumožňují rozlišit mezi biologickým, nevlastním, adoptivním nebo homosexuálním rodičem, takže rodiče mohou patřit k některému z těchto typů.

Ferdinand Georg Waldmüller: Děvče rozjímající nad obrázkem Panny Marie (1853). Foto: WikiArt

Single rodičovství je na vzestupu – kde je nejčastější? Je na tomto vzorci něco překvapivého? Máte nějakou teorii, proč tomu tak je?

Tento nárůst má v každém regionu jiné důvody. Single rodičovství je nejčastější v Jižní Africe, kde 43 procent dětí žije v rodinách s jedním rodičem, a v několika dalších zemích subsaharské Afriky, jako je Keňa, Ghana a Uganda. Jak plyne z naší zprávy, je single rodičovství další formou soužití, která se v Africe zabydluje. S rostoucím počtem žen, jež nastupují do zaměstnání, se stávají stále běžnější domácnosti vedené pouze ženou. Existují dvě hlavní síly, které vedou k větší

účasti žen na trhu práce. Za prvé, větší touha pracovat a zvýšit blahobyt rodiny. Tuto motivaci do značné míry podporuje zvyšující se vzdělanost žen. Za druhé, a tato varianta je mnohem častější, je zapotřebí, aby ženy pracovaly a přispívaly tak do rodinného rozpočtu – tato potřeba je způsobena nízkými mzdami mužů. Nárůst počtu neúplných rodin lze rovněž částečně vysvětlit trendem mladých afrických mužů a žen odkládat nebo oddalovat vstup do manželství, zatímco jsou sexuálně aktivní mimo manželství, což platí zejména ve městech a mezi vzdělanou mládeží. Mezi ženami se také objevuje trend odkládat vstup do manželství, aby měly větší kontrolu nad reprodukcí.

Studie provedené ve většině afrických měst zjistily, že matky samoživitelky, které vedou domácnost, jsou zastoupeny především mezi chudými. Neúplné rodiny, zejména ty, které vedou ženy, jsou obzvláště početné v Jižní Africe, kde se jedná o dědictví politiky apartheidu. Ta měla za následek vysoký počet mimomanželských těhotenství a rozvodů. Aby chudí single rodiče v Africe zvládali starost o chod neúplné domácnosti, stále častěji nechávají své děti žít u prarodičů. V Jižní Africe je tato praxe velmi rozšířená. Kromě toho si epidemie HIV/AIDS vybrala svou daň na rodičích, takže počet rodin s jedním rodičem nebo bez rodičů je v Jižní Africe vyšší než kdekoli jinde.

Spojené státy, Nový Zéland a Velká Británie mají v rámci anglofonních zemí relativně vysokou míru single rodičovství. K vyššímu počtu single rodičů přispívají mimo jiné takové faktory, jako je vysoký počet dětí narozených mimo manželství, dobrovolné single rodičovství, vyšší počet volných svazků (které

mají tendenci být méně stabilní než manželství) a vyšší míra rozvodovosti.

Kolumbie, Nikaragua a Chile mají relativně vysokou míru single rodičovství v rámci španělsky mluvících zemí. Vysoký počet single rodičů v Latinské Americe souvisí s rostoucím počtem žen, které vstupují na trh práce a nechtějí se vdát, s vysokým počtem dětí narozených mimo manželství a s rozpadem velkého množství volných svazků, jež bývají méně stabilní než manželství. Historické a kulturní faktory mohou pomoci vysvětlit, proč jsou volné svazky běžné zejména ve Střední Americe a Karibské oblasti. Jedním z našich zajímavých zjištění je to, že svobodné matky jsou v zemích s nižšími příjmy častěji zastoupeny mezi vzdělanějšími a bohatšími ženami.

Letos jste věnovali zvláštní pozornost souvislosti mezi nestabilitou rodiny a zdravím dětí v rozvojovém světě. K jakým výsledkům jste dospěli? Jak se z nich může poučit zbytek světa?

Studie sledovala důsledky nestability rodinných svazků pro tři oblasti zdraví dětí: průjem, zpomalení vývoje a úmrtnost dětí. Zjistili jsme, že v Asii, Střední a Jižní Americe, Karibské oblasti a subsaharské Africe je pravděpodobnější, že děti, které vychovávají matky a které zažily rodinou nestabilitu, budou mít s větší pravděpodobností zdravotní problémy, především průjem, nebo zemřou, než děti vychovávané matkou, jež setrvává v prvním svaz-

ku. Například v Africe a Asii je onemocnění průměrně o 16 až 35 procent častější u dětí, jejichž matka žije s novým partnerem, než u dětí narozených matkám, které setrvávají ve svém prvním svazku. V Africe, Asii, Střední a Jižní Americe je u dětí matek, které se rozvedly nebo odešly z volného svazku, o 20 až 43 procent větší pravděpodobnost, že zemřou, než je tomu u dětí ve stabilních rodinách.

Poučení pro zbytek světa spočívá v tom, že by se měly zmírnit stresory v rodinách procházejících obdobím nestability, aby matky měly možnost poskytnout svým dětem odpovídající, věrnou a pozornou péči.

Počet manželství celosvětově klesá, ale stále ještě je vysoký v Asii a na Středním východě. Jak tento trend ovlivňuje, kolik dětí mají rodiče v různých regionech?

Spojitost mezi manželstvím a rozením dětí se oslabuje v mnoha částech světa. Nejvyšší porodnost na světě má Afrika, ale v tomto regionu je také velmi vysoká míra mimomanželské porodnosti. V Asii a na Blízkém východě je vysoký podíl manželství a téměř neexistuje mimomanželská porodnost (s výjimkou Filipín), ale porodnost v Asii je poměrně nízká a na Blízkém východě nepřilíží vysoká.

Podporují údaje, které jste použili, tvrzení, že děti nejlépe prospívají, když je vychovávají sezdaní vlastní rodiče?

Ne. V této studii jsme sledovali vztah mezi stabilitou svazku a zdravím dětí. Záleželo na tom, zda je svazek stabilní, ať už se jednalo o manželství, nebo volné soužití. Nezkoumali jsme rozdíly způsobené rodinným stavem rodičů. Navíc naše zpráva ukazuje celou škálu názorů, které se ve světě objevují ohledně single rodičovství a toho, zda dítě ke svému příznivému vývoji potřebuje otce i matku.

Existuje nějaký důkaz potvrzující spojitost mezi dětskou chudobou a strukturou rodiny?

Především v západních studiích existuje mnoho důkazů toho, že dětská chudoba je častější v neúplných rodinách. Nicméně v této studii jsme zjistili, že v zemích s nízkými příjmy je single rodičovství častější u vzdělanějších a bohatších matek.

Samozřejmě je třeba nějak poměřovat míru spokojenosti. Je většina rodičů spokojena se svým způsobem života? Hovoří dospívající děti se svými rodiči?

O spokojenosti rodiny máme údaje jen z několika zemí. Tyto údaje vykazují širokou škálu, nejnižší spokojenost je v Rusku a nejvyšší v Chile.

Dospívající mluví se svými rodiči... Od 39 % (Macao) do 92 % (Německo) dospívajících dětí ve zkoumaných zemích hovoří se svými rodiči každý den nebo téměř každý den.

Jaká doporučení nabízí vaše zpráva?

Ukazatele v první části zprávy byly vybrány proto, že je známo, že mají souvislost s pozitivním vývojem dětí. Tudiž snížení dětské chudoby a podvýživy, zvýšení vzdělanosti rodičů a zaměstnanost, zvyšování veřejných výdajů na příspěvky pro rodiny, vedení rodičů k tomu, aby omezovali konflikty, více komunikovali s dětmi a aby rodina trávila společně více času, například při společném jídle, to vše prospívá rozvoji dítěte. Jak již bylo zmíněno, studie poukazuje na nutnost poskytovat podporu rodinám, které procházejí obdobím nestability, aby se zmírnil stres a rodiče se mohli zaměřovat na potřeby svých dětí.

<http://www.mercatornet.com>
Překlad Pavel Štíčka

Redakce

DOBŘÁ KNIHA ROKU 2014

Vážení čtenáři,

po vzoru několika periodik jsme se rozhodli do konce tohoto roku ještě uspořádat anketu o dobré knize. K této anketě nezmene slavné osobnosti zvučných jmen. Zveme Vás, naše věrné čtenáře a podporovatele. Napište nám (na poštovní adresu redakce uvedenou v tiráži nebo e-mailem na redakce@claritatis.cz) jeden či max. dva knižní tituly, o kterých se domníváte, že – i když vyšly v našem pohnutém čase roku 2014 – by je ostatní neměli přehlédnout a měli by si je přečíst. Termín doručení odpovědí musí být do 8. prosince t.r., abychom výsledek ankety stihli zveřejnit v posledním čísle letošního ročníku RC Monitoru.

Z respondentů této ankety vylosujeme pět výherců, kteří od nás obdrží knihu, aby svůj čtenářský zájem měli na čem posilovat!

Těšíme se na Vaše návrhy, tipy a doporučení.

Jak to vidí Vojtěch Macek

Elterndienst

Neslouží-li rodič svému dítěti, nedojde uznání, ani kdyby pro něj šel až na vrchol kariéry. Společnost imanentně staví výše plnění stavovských závazků než dosažení profesních cílů.

Na serveru *Lidovky.cz* se v těchto dnech (listopad 2014) objevila reklama na školku s úderným titulkem „Dětem školka prospívá. Postavme je a zvýšíme porodnost“. Autorkou je matka jednoho dítěte, která podle kontextu článku žije v Německu a podle autorského medailonu „působí v České televizi jako reportérka a moderátorka a ve volném čase se věnuje psaní a synovi“.

Posuďte sami idylu „made in Germany“, kterou popisuje: „V naší německé školce máme specialitu. Jednou týdně se musí rodiče podílet a jít odpoledne hlídat děti místo učitelů. Říká se tomu ‚Elterndienst‘ a vzhledem k tomu, že mnoho dětí je pod vlivem hodně liberální výchovy naprosto nezvladatelných, jsou to opravdu náročné dvě hodiny. Tentokrát jsem při Elterndienst absolvovala překvapivě poklidnou službu. Byla jsem u malinkých dětí a na starost jsem měla i Elin. Tuhle holčičku si pamatuju právě jako roční miminko s dudlíkem, kterého mi tenkrát bylo ‚líto, že už musí být ve školce‘. Teď už je dvouapůlletá a neuvěřitelně šikovná. Recituje básničky, jí přiborem, krásně maluje a diskutuje se mnou. Je soběstačná, zvyklá na jiné děti i jiné lidi. Logicky je to mimo jiné i tím,

že je od malička ve školce. Myslím, že jí pobyt v kolektivu stejně jako jiným malým dětem u nás ve školce prospívá.“

Svatý Petr v Sekorově knížce *Z note-su svatého Petra* vypráví dětem pohádku o holčice, která byla hodná, na všechny se smála, vždy byla opatrná, každému pomohla, mluvila jen způsobně a hlavně nikdy nevyvedla žádnou neplechu. Děti při této pohádce usnuly a udivený svatý Petr konzultoval jejich nezajem s čertem Tondou, který lakonicky opáčil, že pohádka je moc slabikářová, a takové děti nemají rády. Prostě je to tak hezké, až to nemůže být pravda. Totéž se mi chce říci o stati paní Jonášové.

A kdyby jen to. V pasáži, kterou jsem si dovolil ocitovat, si pisatelka značně protiřečí, čímž její budovatelský apel ztrácí na vážnosti. Jednak otevřeně přiznává, že litovala roční dítko poslané do školky, a jedním dechem školku chválí za pokroky, kterých v ní ratolest dosáhla. Takových by dítě beztak dosáhlo doma – při řádné mateřské péči. A jednak uznale líčí, že školka zařadila do svého programu objevný prvek zvaný Elterndienst (rodičovská služba), a heroicky přidává zmínku o „opravdu náročných dvou hodinách“. Odkud se vzala popsána lítost?

Jak to, že člověku, který pracuje ve velmi exponovaném zaměstnání, připadá péče o děti náročná?

Na jednom setkání křesťanských rodin při vzájemném představování proneslo několik manželů na adresu svých manželek s hrdostí a humornou ironií cosi ve smyslu: „Já celé dny pracuji a ona se doma rekreuje na mateřské dovolené a nic nedělá.“ Aby bylo jasno, tímto nic byla míněna 24hodinová péče o děti, zahrnující vše od přebalování mimin přes udržování kuchyně, šatníku, zásob potravin a sourozenecké komunikace ve slušném stavu po distribuci odrostků do aktivit povinných i zájmových. Je asi snadné si domyslet, že výsledkem oné rekreace je rozpoložení těla i duše, kterému doma důvěrně říkáme „únavička“.

Člověk se uskutečňuje ve službě. Je dobré, že si ji v Německu volnočasově panímámy dopřejí alespoň na dvě hodiny týdně. Autorce článku ale budu její slova o školkách věřit, až se bude věnovat nejdřív synovi a pak psaní a reportážím (což možná bude přínosem na poli zvladatelnosti dětí, a tím na poli zvýšení porodnosti).

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:
Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, I52 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí.

Letem světem

Už v létě hlásily noviny, že je tady „konec tabu. **Stovky dětí v Česku porodily náhradní matky.** Prvním je už 21.“ Takovým článkům se říká průlomové. Chystají a uměle probouzí téma s cílem společenské změny. Takové články se publikují na základě např. dobře zorganizované konference, **ideálně na zákonodárné půdě nebo na půdě vlivné neziskovky.** Příkladem budiž např. výše uvedená citace s tím, že téma náhradního materství v zákonodárných iniciativách žije a je chystáno; pomalu, zvolna, ale vytrvale.

Podobně pro ilustraci může posloužit i na svatého Martina konaná konference na téma Náhradní rodinná péče v praxi. Nic divného, že? Jenže – pozváni byli lidé z míst, kde se běžně děje fenomén tzv. juvenilní justice a kde funguje (stejně jako v ČR pobočka) **organizace zaštitěná J. K. Rowlingovou (autorkou Harryho Pottera) s názvem LUMOS. Na tu opravdu pozor (na Rowlingovou i na Lumos).** Sir Roger Singelton z Británie na zmíněné konferenci otevřeně hovořil před našimi úředníky z orgánů péče o děti (tzv. sociální pracovníky) a hlavně z Ministerstva práce a sociálních věcí, kde našel plnou podporu, o tom, že rodinné soudy v Británii rozhodují zásadně podle finanční motivace a síly lobbistů. Ti jsou zaměřeni na profesionální pěstounskou péči na přechodnou dobu. Cílem je zavřít ústavy, in-

stituce, které samozřejmě nejsou primárně dobrým cílem, mluvíme-li o dětech, mít dobré mezinárodní renomé. **Ani slovo nepadlo o tom, co je nejlepší pro děti a jak sanovat rodiny, které potřebují pomoc. Sebemenší rodinná peripetie může vést k tomu, že je dítě odebráno.** A do rodiny se děti prakticky vůbec nevrací. Rok, dva nebo tři jsou u jedněch pěstounů, pak přecházejí k dalším, aby nevznikla citová

Koláž: mimi

vazba. Ta je u profesionálních placených pěstounů nežádoucí. Z české strany nepadlo ani slovo o tom, že česká zařízení pro děti, které z různých vážných důvodů nemohou být ve své rodině s vlastními rodiči, se kromě zabezpečení základních životních potřeb dítěte velmi snaží o to, aby se situace v rodině napravila a děti mohly jít zas domů. Komunikují s rodiči, vedou je k zlepšení životní situace, profesionálně pracují s dětmi i dalšími rodinnými

příslušníky s jediným cílem – aby se děti mohly vrátit. **Zásadní rozdíl, nemyslíte?**

Současný člověk už prý neumi kriticky myslet. Možná je na tom něco pravdy: „Místo řetězem spoutal jsem lidi leností, a oni zahálčivě posedávají. Odvrátil jsem jejich smysly od dobrých věcí; jejich oči od čtení, jejich ústa od zpěvu žalmů, jejich rozum od učení ke škodlivým a planým povídačkám. **Jak jsou svolní zdatně naprázdno tlachat!** Pokud mezi ně vpadne slovo, buď ho od sebe odvrhnou, nebo se zvednou a jdou pryč. Blahoslavený ten, který přišel a odhalil nástrahy lstivého!“ (Svatý Efrém Syrský: Nisibiské zpěvy, Hymnus 41,5)

„Je třeba provést rozsáhlou mobilizaci svědomí ve prospěch pronásledovaných křesťanů,“ uvedl papež František v závěru generální audiece 12. listopadu. Podle zprávy nadace Pomoc církve v nouzi **zůstává křesťanství nejvíce pronásledovaným náboženstvím.** Podle italského sociologa Massima Introvigneho je ročně zabito pro svou víru 100 tisíc křesťanů. Jak dále uvádí Introvigne, pronásledování probíhá především ve třech oblastech: V zemích, kde roste vliv islámu, dále v komunistických zemích a v oblasti mezi Kongem a Středoafričskou republikou, kde se křesťané stávají obětmi proto, že odmítají řešit konflikty zbraněmi.“

-zd-

23. 11. **Ne** Slavnost Ježíše Krista Krále
Ez 34,11–12.15–17, Žl 23, I Kor 15,20–26.28, Mt 25,31–46
24. 11. **Po** sv. Ondřej **Dung-Lac, kněz, a druhové, mučedníci**
Zj 14,1–3.4b–5, Žl 24, Lk 21,1–4
25. 11. **Út** sv. Kateřina **Alexandrijská, panna a mučednice**
Zj 14,14–20, Žl 96, Lk 21,5–11
26. 11. **St** sv. **Silvestr Gozzolini, zakladatel kongregace CSilvOSB**
Zj 15,1–4, Žl 98, Lk 21,12–19
27. 11. **Čt** sv. **Virgilius**
Zj 18,1–2.21–23; 19,1–3.9a, Žl 100, Lk 21,20–
28. 11. **Pá** sv. **Mansuet (Miloslav), biskup a mučedník**
Zj 20,1–4.11 – 21,2, Žl 84, Lk 21,29–33
29. 11. **So** sv. **Saturnin, biskup a mučedník**
Zj 22,1–7, Žl 95, Lk 21,34–36

30. 11. **Ne** **I. neděle adventní**
Iz 63,16b–17.19b; 64,2b–7, Žl 80, I Kor 1,3–9, Mk 13,33–37
1. 12. **Po** sv. **Edmund Kampaňan, kněz a mučedník**
Iz 2,1–5, Žl 122, Mt 8,5–11
2. 12. **Út** sv. **Bibiána, panna a mučednice**
Iz 11,1–10, Žl 72, Lk 10,21–24
3. 12. **St** **Památka sv. Františka Xaverského, kněze**
Iz 25,6–10a, Žl 23, Mt 15,29–37
4. 12. **Čt** sv. **Jan Damašský, kněz a učitel církve**
Iz 26,1–6, Žl 118, Mt 7,21.24–27
5. 12. **Pá** sv. **Sába, poustevník, opat**
Iz 29,17–24, Žl 27, Mt 9,27–31
6. 12. **So** sv. **Mikuláš, biskup**
Iz 30,19–21.23–26, Žl 147, Mt 9,35 – 10,1.5–8

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 240008911/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského č.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.